

Organisatieonderdeel: Samenleving
Behandelaar: S. Olthof - Jongbloed
Telefoonnummer: 0342495824

Vorstelnr. 3026
Barneveld, 2 oktober 2023
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2023 (Sam-SO)**

Gevraagde beslissing:

1. Kennis te nemen van de 'minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2023' (MER 2023). (bijlage 1)
2. De MER 2023 te onderschrijven en het rapport te betrekken in de geplande herijking van het minimabeleid.
3. Dit besluit inclusief bijlage ter kennisgeving aan te bieden aan de raad (via rubriek B)

1. Inleiding

Een minima-effectrapportage (MER) geeft inzicht in de lokale minima-ondersteuning en het effect hiervan op groepen huishoudens. Het Nibud stelt deze rapportage in opdracht van gemeenten op. Naast een doorrekening van regelingen en ondersteuning, adviseert het Nibud in de MER ook waar zaken beter of anders kunnen en signaleert aandachtspunten. De laatste keer is in 2022 voor Barneveld door het Nibud een minima-effectrapportage opgesteld. In Barneveld is afgesproken dat eens in minimaal 4 jaar een MER wordt uitgevoerd.

Tijdens de behandeling van de MER 2022 in de commissie Samenleving in november 2022, is door het college toegezegd ook in 2023 een doorrekening van het minimabeleid te laten maken. De belangrijkste aanleiding daarvoor was dat het Rijk maatregelen had aangekondigd, zoals energietoeslag en aanpassingen in het belasting- en toeslagensysteem, om inwoners met een laag inkomen extra te ondersteunen. De data daarvan waren toen nog niet beschikbaar.

Nu, in de zomer van 2023, heeft Nibud een nieuwe doorrekening van het minimabeleid (landelijk en lokaal) uitgevoerd. Op basis van landelijke data van januari 2023 en lokale data van juli 2023. Vanwege de relatief weinige extra inspanning is er voor gekozen weer een volledig nieuwe minima-effectrapportage op te leveren. Deze ligt nu ter kennisgeving voor.

2. Beoogd effect

a) Meetbaar effect

- Doorrekening van het minimabeleid van de gemeente Barneveld met en zonder extra impuls armoedebeleid.
- Inzicht in de vrije bestedingsruimte van groepen inwoners met een laag inkomen, voor het jaar 2023.
- Op hoofdlijnen in algemene zin 2022 vergelijken met 2023.
- Aanknopingspunten hebben voor de doorontwikkeling van het minimabeleid.

b) Maatschappelijk effect

Met het minimabeleid beogen we zo goed mogelijk inwoners met een laag inkomen passend te ondersteunen. De MER is opgesteld voor intern gebruik.

3. Argumenten

1. De MER 2023 is opgesteld, conform opdracht.

Op 30 mei 2023 is de opdracht aan het Nibud tot het opstellen van de MER 2023, op te leveren in het najaar van 2023, verstrekt. Ook is naast het reguliere beleid een variant doorgerekend, zijnde de effecten van de lokale armoede-impuls 2023. Het rapport voldoet aan de verstrekte opdracht.

2. De conclusies en aanbevelingen zijn helder.

De conclusies en aanbevelingen zijn goed onderbouwd. Zij geven duidelijk inzicht in de effectiviteit van de minima-ondersteuning. Daarnaast geeft zij handvatten en adviezen voor de inrichting en communicatie van het bestaande aanbod en de aandachtspunten. Het rapport wordt meegenomen in de herijking van het minimabeleid.

3. De raad wordt op de hoogte gesteld.

Het toezenden aan de raad van de stukken via Rubriek B, is de gebruikelijke werkwijze.

4. Kanttekeningen

1. Het Nibud rekent voor de MER met standaarden en gemiddelden, realistisch voor inkomensgroepen tot 130 procent van het sociaal minimum. Hierdoor geeft de MER een goed beeld van de effecten voor een groep, maar is dit niet één-op-één realistisch op individuele situaties.
2. De MER is opgesteld voor het jaar 2023. Prinsjesdag 2023 heeft duidelijk gemaakt dat er in 2024 meer geld voor armoedebestrijding vrij wordt gemaakt, maar ook dat de energietoeslag niet wordt voortgezet. Het Nibud (e.a.) heeft haar zorgen hierover uitgesproken. Zie <https://www.nibud.nl/nieuws/nibud-verdwijnen-energietoeslag-aderlating-voor-laagste-inkomens>
3. Een MER is een doorrekening van bestaand beleid, achteraf. In de herijking van het minimabeleid vinden we het belangrijk om naast achteraf toetsen, ook tijdens de ontwikkeling te focussen op de effecten. Daarom wordt met het Nibud gekeken hoe zij hierin aan de voorkant een goede rol kunnen vervullen.

5. Financiën

De MER 2023 is uitgevoerd binnen de bestaande begroting en binnen de daarvoor beschikbare en afgesproken middelen.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Er is geen actieve participatie uitgevoerd. Dat is voor het doen van een technische doorrekening, wat de MER is, ook niet nodig.

b) Communicatie

Dit besluit wordt niet actief bij inwoners onder de aandacht gebracht. Het besluit wordt via de gebruikelijke kanalen gepubliceerd.

7. Uitvoering

De aanbevelingen worden meegenomen in zowel de communicatie als de herijking van het minimabeleid.

8. Bijlagen

1. Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2023

Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2023

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Marcel Warnaar, Nouschka Veerman

20 september 2023

Minima-effectrapportage gemeente Barneveld 2023

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Auteurs

Marcel Warnaar

Nouschka Veerman

Nibud, Utrecht, 20 september 2023

In opdracht van de gemeente Barneveld

Voorwoord

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Ons doel is het voorkomen van geldproblemen. Naast het verzamelen, berekenen en bijhouden van basiscijfers, doet of initieert het Nibud ook onderzoek naar andere aspecten over omgaan met geld, zoals gedragsaspecten. Daarmee kunnen we snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Nibud is gespecialiseerd in het maken van de vertaalslag van de verzamelde data en kennis over de huishoudfinanciën in methodes, materialen en tools. Daarbij wordt voortdurend voeling gehouden met de actualiteit en de praktijk van alledag.

We gaan uit van drie niveaus van voorlichting en financiële educatie: direct voor consumenten (via onze websites, (sociale) media, interactieve tools, voorlichtingsmaterialen, hulpmiddelen en de helpdesk), via onderwijs/educatie door derden en door deskundigheidsbevordering van professionals. Als kenniscentrum vervult het Nibud ook een adviesrol naar derden.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Barneveld. Met dit onderzoek wil de gemeente Barneveld inzicht krijgen in de effecten van haar minimabeleid.

Utrecht, september 2023

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Centrale vraag	3
1.2	Kern minima-effectrapportage	3
1.2.1	Huishoudtypen	3
1.2.2	Inkomensniveaus	4
1.2.3	Armoedeval	4
1.2.4	Voorbeeld huur	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Onderzoeksmethode: begrotingen	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Inkomsten	6
2.3	Uitgaven	7
2.4	Uitgavensoorten	7
2.5	Voorwaarden aan de begrotingen	8
2.6	De begrotingen	8
3	Minimabeleid	9
3.1	Landelijk beleid	9
3.2	Lokaal minimabeleid	12
3.2.1	Kwijtscheldingsbeleid	12
3.2.2	Collectieve (aanvullende) zorgverzekering	12
3.2.3	Individuele inkomenstoelage	13
3.2.4	Vergoeding schoolkosten	13
3.2.5	Vergoeding computer en printer	14
3.2.6	Sport- en cultuurregeling	14
3.2.7	Sportkleding- en accessoires	14
3.2.8	Jeugdfonds Sport en Cultuur en Volwassenenfonds	14
3.2.9	Vergoeding zwemlessen en zomerzwemabonnement	15
3.2.10	Kinderopvang en peuteropvang	16
3.2.11	Vergoeding kosten woon-werkverkeer	16
3.2.12	Energietoelage	17
3.2.13	Bibliotheekregeling	17
3.2.14	Individuele bijzondere bijstand	17
3.3	Huishoudens met een zorgvraag	19
3.3.1	Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag	19
3.3.2	Collectieve zorgverzekering	20
3.3.3	Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	20
3.3.4	Begroting huishoudens met zorgvraag	20
4	Resultaten	22
4.1	Inkomsten min uitgaven	22
4.2	Armoedevallen	24
4.3	Huishoudens met langdurig een laag inkomen	26
4.4	Resultaten variant	26
5	Conclusies en aanbevelingen	29
5.1	Conclusies	29
5.2	Aanbevelingen	30
	Stem bedragen voor sportkleding vanuit jeugdfonds en eigen regeling op elkaar af	32
	Houd aandacht voor paren met oudere kinderen	32
5.3	Vergelijking met 2022 op hoofdlijnen	33
	Bijlage 1 Verantwoording uitgaven	34
	Bijlage 2 Begrotingen	38

1 Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Barneveld?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

Deze rapportage sluit aan bij de minima-effectrapportage die in 2022 voor Barneveld is gemaakt.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Om tot een antwoord te komen op de onderzoeksvraag, worden voor een aantal voorbeeldsituaties alle inkomsten geïnventariseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met alle landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen. Dit inkomen zal in een begroting worden afgezet tegen de minimale uitgaven waarmee huishoudens met een laag inkomen worden geconfronteerd. De minimale uitgaven zijn gebaseerd op de Nibud methode van budgetteren, aangevuld met lokale tarieven en tegemoetkomingen.

1.2.1 Huishoudtypen

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Barneveld is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

- a. Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd
- b. Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd)
- c. Paar zonder kinderen
- d. Ouder paar (AOW-gerechtigd)
- e. Eenoudergezin met 2 jongere kinderen (1 en 3 jaar)
- f. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)
- g. Paar met 2 jongere kinderen (1 en 3 jaar)
- h. Paar met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)
- i. Alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een zorgvraag
- j. Alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met een zorgvraag

1.2.2 Inkomensniveaus

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de financiële positie van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus. In overleg met de gemeente Barneveld is in dit rapport gekozen om begrotingen op te stellen met de volgende inkomensniveaus: bijstand of AOW, 110, 120 en 130 procent van de geldende bijstandsnorm. Bij hogere inkomens krijgen mensen meer keuzes en zijn de minimum-uitgavenplaatjes niet meer zo representatief.

1.2.3 Armoedeval

Het kan voorkomen dat een huishouden met een hoger inkomen, minder overhoudt dan met een lager inkomen, nadat rekening is gehouden met alle noodzakelijke uitgaven. Bijvoorbeeld doordat er geen recht meer is op inkomensondersteunende regelingen. Als een dergelijke armoedeval zich voordoet binnen de gestelde kaders, dan blijkt dat uit de resultaten van dit onderzoek.

Hierbij onderscheiden we twee soorten armoedevallen, namelijk een armoedeval bij uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk (werkloosheidsval/uitstroomval) en een armoedeval bij het meer gaan verdienen (doorstroomval).

Bij huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat deze gewoonlijk geen inkomensstijging meemaken. Toch kan er bij hen ook sprake zijn dat ze minder overhouden met een hoger inkomen.

1.2.4 Voorbeeld huur

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. In de minima-effectrapportage van 2019 en 2022 is gerekend met een huur van 447 euro voor een één- of tweepersoonshuishouden en 530 euro voor huishoudens met drie personen of meer.

Voor deze minima-effectrapportage in 2023 is er, in overleg met de gemeente, voor gekozen om de huurprijzen van 2019 verder te indexeren. Hierbij maken we gebruik van de huurverhoging van 2020, 2021, 2022 en 2023 (op 1 juli vindt de huurverhoging bij de woningcorporaties plaats). De gemiddelde huurverhoging in de sociale huursector was in 2020 2,3 procent, in 2021 0 procent en in 2022 2,0 procent. De maximaal mogelijke huurverhoging per 1 juli 2023 is 3,1 procent ¹ De gemiddelde huurprijzen in de gemeente Barneveld komen hiermee op 480 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 570 euro voor meerpersoonshuishoudens. Mochten inwoners momenteel een sociale huurwoning toegewezen krijgen, dan zullen de huren hoger liggen (rond de aftoppingsgrenzen van 647 en 694 euro per maand) dan de gemiddelde huren waarmee we in dit rapport rekenen.²

¹ Bron: <https://aedes.nl/media/document/corporatiemonitor-huurbeleid-2022>

² Voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent, die op of vóór 1 maart 2023 een sociale huurwoning huren bij een woningcorporatie én 575 euro of meer aan kale huur betalen, komen in aanmerking voor een *eenmalige huurverlaging*. Zij betalen dan maximaal 575 euro per maand aan huur.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksmethode. Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de lokale inkomensondersteunende regelingen. In hoofdstuk 4 worden kort de resultaten weergegeven: Wat houdt een huishouden met een laag inkomen over of heeft het te maken met een tekort? En wat zijn de effecten van het minima-beleid op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen? Hierbij maken we onderscheid tussen het huidige minima-beleid van de gemeente Barneveld en aanvullend beleid voor 2023. Ten slotte staan in hoofdstuk 5 de conclusies en aanbevelingen. In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2 Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de onderzochte huishoudens in de gemeente Barneveld, zoals beschreven in hoofdstuk 1.2.1, af te lezen.

Uit het WoonOnderzoek van het CBS komt naar voren dat 96 procent van de huishoudens die de bijstandsuitkering als belangrijkste inkomstenbron hebben, in een huurwoning woont. Op basis hiervan gaan we er in dit onderzoek vanuit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien in hoeverre een individueel huishouden een sluitende begroting heeft. Wel wordt duidelijk in hoeverre een groep huishoudens een sluitende begroting heeft. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter wel vaker voor onder huishoudens met lage inkomens. Zo heeft bijna 40 procent van de huishoudens met een problematische schuld een besteedbaar jaarinkomen tot 20.000 euro.³

Maandbegrotingen

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld vaak jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

2.2 Inkomsten

In deze rapportage worden op vier inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110 procent, 120 procent en 130 procent van de geldende bijstandsnorm. Met bijstandsniveau wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 lid 1 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, zorgtoeslag, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 2.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle inkomensondersteunende regelingen die op hen van toepassing zijn.

³ <https://dashboards.cbs.nl/v3/SchuldenproblematiekInBeeld/>

2.3 Uitgaven

Het uitgavenpakket bevat goederen en diensten die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn. De begroting bestaat uit een pakket aan vrij goedkope artikelen (niet de allergeodkoopste) die algemeen verkrijgbaar zijn. We rekenen niet met tweedehands artikelen.

In bijlage 1 staan de uitgangspunten en de samenstelling van de pakketten beschreven. Deze pakketten zijn op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

Sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Dit pakket is opgesteld in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau. Het gaat bijvoorbeeld om uitgaven aan contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en recreatief vervoer.

Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten onderdeel van het minimabeleid.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen persoonlijk moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is vaak een tegemoetkoming mogelijk via gemeentelijk beleid.

In de begrotingen is geen rekening gehouden met kosten voor een huisdier of voor roken. Deze uitgaven worden niet gezien als noodzakelijk. Indien een huishouden hiervoor toch kosten heeft, wordt het saldo op de begroting lager dan in deze rapportage is weergegeven.

Inflatie en bestedingsruimte

Het afgelopen jaar hebben zich veel prijsstijgingen voorgedaan, vooral voor energie. Dit heeft gevolgen voor de Nibud-uitgavencijfers en daarmee voor de bestedingsruimte van huishoudens. In dit onderzoek zijn de energie cijfers gebruikt die beschikbaar waren in januari 2023, inclusief het prijsplafond voor energie. Sinds januari is de inflatie afgezwakt, maar prijsstijgingen zijn er op onderdelen nog steeds. Zeker bij beperkte positieve bestedingsruimte is het goed om te realiseren dat dit op korte termijn wellicht kan omslaan in een tekort. Het Nibud adviseert hier rekening mee te houden bij de interpretatie van de resultaten.

2.4 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- Vaste lasten: Komen regelmatig terug. Meestal vaste bedragen waar een contract aan ten grondslag ligt. Voorbeelden zijn de huur, energiekosten en verzekeringen.
- Reserveringsuitgaven: Komen niet regelmatig voor. De hoogte is niet precies bekend. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor inventaris (meubels, apparatuur/witgoed) en kleding.
- Huishoudelijke uitgaven: Steeds terugkerende uitgaven die maandelijks kunnen variëren. Voorbeelden zijn voeding, was- en schoonmaakartikelen, persoonlijke verzorging.

Lokale tarieven

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

Minimabeleid

Als er inkomensondersteunende maatregelen zijn die een vergoeding vormen voor bepaalde uitgavenposten, dan is hier rekening mee gehouden in de begrotingen. De regelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk.

2.5 Voorwaarden aan de begrotingen

Aan de begrotingen worden drie belangrijke voorwaarden opgelegd.

1. Zeer goed met geld kunnen omgaan

Een goed overzicht van alle inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Alleen dan kan er voldoende geld opzij worden gezet om onregelmatige uitgaven te kunnen doen. Een gebrek aan goed overzicht kan vaak confronterend zijn en moeilijk te doorbreken.

2. Alle inkomensondersteuning aanvragen

Toeslagen en tegemoetkomingen beslaan vaak een groot deel van het totale inkomstenplaatje. Het is daarom voor huishoudens belangrijk om te weten op welke inkomensondersteuning men recht heeft en hoe en waar deze moet worden aangevraagd. Het tijdig doorgeven van gegevens is hierbij noodzakelijk. En daarmee dus ook een vrij actieve houding.

3. Geen grote persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben

Hoge uitgaven zoals afbetalingen, zorgkosten of een hoge huur, kunnen het moeilijk of onmogelijk maken om een sluitende begroting op te stellen. Als de uitgaven niet omlaag gebracht kunnen worden, dan resteert er niks anders dan om te bezuinigen op de noodzakelijke uitgaven. In het geval van de begrotingen met minimale uitgaven, zoals ze in dit rapport zijn opgesteld, ontstaat het gevaar dat er teveel bezuinigd wordt en er totaal geen reserves meer zijn om tegenslagen op te kunnen vangen.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 2.

3 Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima beschreven. Alleen de regelingen die in de berekeningen zijn meegenomen komen in dit hoofdstuk aan bod. Paragraaf 3.1 beschrijft de landelijke regelingen; in paragraaf 3.2 komen de structurele lokale inkomensondersteunende regelingen aan bod. In paragraaf 4.4. worden bij de resultaten ook de tijdelijke maatregelen besproken.

3.1 Landelijk beleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen (algemene heffingskorting, arbeidskorting, inkomensafhankelijke combinatiekorting en de [alleenstaande] ouderenkorting), landelijke toeslagen (zorgtoeslag, huurtoeslag, kinderopvangtoeslag, kindgebonden budget) en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

In 2023 is er ten opzichte van 2022 het volgende veranderd dat van invloed is op de inkomsten van een huishouden met een laag inkomen:

1. Tarief eerste belastingschijf daalt en heffingskortingen stijgen (sterk);
2. De toeslagen stijgen (sterk);
3. Minimumloon en uitkeringen stijgen;
4. Aftrekposten nadeliger voor hoogste inkomens en zzp'ers dan voor lage inkomens.

Landelijke heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op de belasting. Hiermee wil de overheid bepaalde groepen ondersteunen. Denk aan ouders, ouderen en gehandicapten. Met de heffingskorting betalen zij minder belasting. Er zijn verschillende heffingskortingen.

- *Algemene heffingskorting:* voor iedereen boven de 18 die inkomstenbelasting betaalt, ook als men niet werkt.
- *Arbeidskorting:* voor iedereen die betaald werk doet, ook als men daarnaast nog gedeeltelijk een uitkering ontvangt.
- *Inkomensafhankelijke combinatiekorting:* voor werkende ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Deze wordt toegekend aan de alleenstaande ouders of aan de minst verdienende fiscale partner.
- *Ouderenkorting en alleenstaande ouderenkorting:* voor AOW-gerechtigden.

Tabel 1: Landelijke heffingskortingen in bedragen per jaar

Heffingskorting		2022	2023
Algemene heffingskorting	Onder AOW leeftijd	€ 2.888	€ 3.070
	Vanaf AOW leeftijd	€ 1.494	€ 1.583
Arbeidskorting		€ 4.260	€ 5.052
Inkomensafhankelijke combinatiekorting		€ 2.534	€ 2.694
Ouderenkorting		€ 1.726	€ 1.835
Alleenstaande ouderenkorting		€ 449	€ 478

Landelijke toeslagen

Toeslagen zijn bijdragen van de overheid om tegemoet te komen in de kosten voor de zorgverzekering, huur of kind(eren). Of een huishouden recht heeft op bepaalde toeslagen, is afhankelijk van een aantal factoren (bijvoorbeeld inkomen).

De volgende toeslagen zijn van belang voor de voorbeeldhuishoudens:

Zorgtoeslag

Zorgtoeslag is een bijdrage van de overheid voor de kosten van de zorgverzekering. Iemand kan aanspraak maken op zorgtoeslag vanaf 18 jaar. Dit geldt voor zowel alleenstaanden als stellen. Naast de inkomensgrens is er ook een vermogensgrens voor de zorgtoeslag. Hoe lager het inkomen, hoe meer toeslag iemand ontvangt.

Tabel 2: Zorgtoeslag bedragen

Zorgtoeslag	2022	2023
Inkomensgrens alleenstaand	€ 30.998	€ 38.520
Inkomensgrens paar	€ 40.944	€ 48.224
Vermogensgrens alleenstaand	€ 120.020	€ 127.582
Vermogensgrens paar	€ 151.767	€ 161.329
Maximaal maandbedrag alleenstaand	€ 111	€ 154
Maximaal maandbedrag paar	€ 121	€ 265

Huurtoeslag

Huurtoeslag is een bijdrage van de overheid in de huurkosten. Huurders van een zelfstandige huurwoning kunnen in aanmerking komen voor huurtoeslag. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van het inkomen, het vermogen, de huishoudsamenstelling en de huur.

Vanaf 1 januari 2020 kent de huurtoeslag geen harde inkomensgrenzen meer, maar wordt de huurtoeslag inkomensafhankelijk afgebouwd. De vermogensgrens voor de huurtoeslag geldt per persoon. Huishoudens krijgen boven de minimale basishuur⁴ volledige huurtoeslag tot een bepaalde huur. Voor een huur boven dit bedrag wordt dit voor een- en tweepersoonshuishoudens 65 procent. Voor huishoudens vanaf drie personen is dit een hogere huur. Alleenstaanden of ouderen/ hulpbehoevenden krijgen boven deze huur tot vervolgens nog 40 procent vergoed.

Tabel 3: Huurtoeslag bedragen

Huurtoeslag	2022	2023
Huurtoeslaggrens	€ 763,47	€ 808,60
Huurgrens volledige huurtoeslag	€ 442,46	€ 452,20
Huurgrens 65% huurtoeslag 1p en 2p	€ 633,25	€ 647,19
Huurgrens 65% huurtoeslag 3p of meer	€ 678,66	€ 693,60
Huurgrens 40%	€ 763,47	€ 808,06

Kinderopvangtoeslag

Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. De kinderopvangtoeslag is geregeld in de Wet Kinderopvang. De wet geldt voor dagopvang

⁴ De minimale basishuur is inkomensafhankelijk en bedraagt voor huishoudens op minimumniveau 225,54 euro. (Voor AOW-gerechtigden is dit voor eenpersoonshuishoudens 223,72 euro en voor meerpersoonshuishoudens 221,91 euro). Bij een hoger inkomen wordt de basishuur hoger.

voor kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen. Maar ook voor opvang door ouderparticipatiecrèches of gastouders via een gastouderbureau en voor de peuterspeelzaal. Informele opvang door familie of kennissen valt hier dus niet onder. Om voor kinderopvangtoeslag in aanmerking te komen moet de instelling zijn aangemeld bij het Landelijk Register Kinderopvang. Ook moeten, in het geval van paren, beide ouders werken, tenzij er een re-integratietraject wordt gevolgd.

Tabel 4: Kinderopvangtoeslag bedragen per uur⁵

Kinderopvangtoeslag	2022	2023
Maximale vergoeding dagopvang	€ 8,50	€ 9,12
Maximale vergoeding buitenschoolse opvang	€ 7,31	€ 7,85

Kindgebonden budget

Elk huishouden met kinderen jonger dan 18 jaar komt in aanmerking voor het kindgebonden budget. Dit is een maandelijks, inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen. Voorwaarde is dat iemand zijn of haar kind 'in belangrijke mate onderhoudt'. Er geldt een inkomensgrens. Na de inkomensgrens wordt de hoogte van het bedrag geleidelijk afgebouwd. Het bedrag aan kindgebonden budget is afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen. Alleenstaande ouders ontvangen meer dan paren. Het kindgebonden budget voor het tweede kind is lager dan voor het eerste kind en vanaf het derde kind eveneens lager dan voor het tweede kind. Vanaf 12 jaar is het kindgebonden budget hoger.

Tabel 5: Kindgebondenbudget

Kindgebondenbudget	2022	2023
Inkomensgrens alleenstaande	€ 22.356	€ 25.070
Inkomensgrens paar	€ 39.596	€ 43.397
Alleenstaande ouder kop	€ 273,75	€ 320,67

Kinderbijslag

Een ouder heeft recht op kinderbijslag voor eigen kinderen en stiefkinderen tot 18 jaar en soms voor pleegkinderen tot 16 jaar. Kinderbijslag wordt eenmaal per kwartaal uitgekeerd. De bedragen worden in het geval van meerdere kinderen bij elkaar opgeteld. De bedragen voor kinderbijslag zijn afhankelijk van de leeftijd van het kind en onafhankelijk van het inkomen.

Tabel 6: Kinderbijslag

Kinderbijslag	2022	2023
0 – 6 jaar	€ 249,31	€ 269,76
6 – 12 jaar	€ 302,74	€ 327,56
12 – 18 jaar	€ 356,16	€ 385,37

⁵ Let op: de tarieven voor kinderopvang kunnen in de praktijk hoger liggen.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Barneveld voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. De regelingen die worden opgenomen in de berekeningen komen in de volgende paragrafen aan bod.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Barneveld kan kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Bij het vaststellen van de kwijtschelding wordt getoetst aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Bij een inkomen boven bijstandsniveau wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies exclusief eigen risico.

De beleidsvrijheid ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid wordt bepaald door landelijke regelgeving. Hierbij wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om rekening te houden met de kosten voor kinderopvang en om voor AOW'ers uit te gaan van het netto AOW in plaats van de bijstandsbedragen. De gemeente Barneveld maakt geen gebruik van de mogelijkheid om uit te gaan van een verhoogde norm voor AOW-gerechtigden bij de berekening van de kwijtschelding. Wel houdt de gemeente rekening met de kosten van kinderopvang, mits de opvang is opgenomen in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LKR) en er ook kinderopvangtoeslag over wordt verleend vanuit de Belastingdienst. Daarnaast heeft de gemeente sinds 1 januari 2023 de vermogensgrenzen gemaximaliseerd naar de mogelijkheid vanuit het rijk.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de waterzuiveringsheffing en de ingezetenenheffing. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap, net zoals de gemeente, de norm van 100 procent van de toepasselijke norm. De kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt apart berekend.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Daarom biedt de gemeente Barneveld inwoners met een laag inkomen (met een inkomensgrens van 130 procent) een collectieve zorgverzekering aan. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullende verzekering en daarbij een Tandverzekering.

Deelnemers kunnen kiezen uit verschillende pakketten bij zorgverzekeraar Menzis: GarantVerzorgd 1, GarantVerzorgd 2 en GarantVerzorgd 3. In de meest uitgebreide variant (GarantVerzorgd 3) is tevens het verplichte eigen risico meeverzekerd.

In de begrotingen rekenen we met de premie van GarantVerzorgd 2. Alleen bij de huishoudens met een zorgvraag wordt gerekend met GarantVerzorgd 3. Omdat bij dit pakket het eigen risico is meeverzekerd vanuit het collectieve pakket, zetten we voor het huishouden met een zorgvraag bij de post "eigen risico" de kosten op nul. Voor de huishoudens met GarantVerzorgd 2 rekenen we wel met een bedrag voor de reservering van het eigen risico. Daarnaast gaan we uit van de minimale aanvullende tandverzekering van 250 euro per jaar (GarantTandVerzorgd 250).

In 2023 bedraagt de premie van GarantVerzorgd 2 163,90 euro per maand. In dit bedrag zijn de korting en de gemeentelijke bijdragen al verrekend. Voor GarantVerzorgd 3 komt

de premie in 2022 uit op 185,99 euro. Dit is inclusief een GarantTandVerzorgd van 250 euro.

Om voor deelname aan de collectieve zorgverzekering in aanmerking te komen, hanteert de gemeente Barneveld een inkomensgrens van 130 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Er geldt geen vermogensgrens.

De kosten van de premie zijn in de begrotingen opgenomen onder de uitgavepost "zorgverzekering". De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.2.3 Individuele inkomensvoetstuk

De individuele inkomensvoetstuk in de gemeente Barneveld is bedoeld voor inwoners:

- tussen de 21 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd;
- die geen scholier of student zijn;
- die gedurende een periode van minimaal drie jaar over een inkomen beschikken dat gemiddeld niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm;
- die zich voldoende hebben ingespannen om aan het werk te komen;
- die een vermogen hebben dat niet hoger is dan de voor hen van toepassing zijnde vermogensvrijlating.

De hoogte van de individuele inkomensvoetstuk is afhankelijk van het type huishouden en de hoogte van het inkomen. In onderstaande tabel staat een overzicht.

Tabel 7: Individuele inkomensvoetstuk Barneveld

	Inkomen tot 100%	Inkomen tussen 100 – 110%
Alleenstaande zonder kinderen	€ 350	€ 175
Alleenstaande ouder met kind(eren) jonger dan 12 jaar	€ 450	€ 225
Alleenstaande ouder met kind(eren) ouder dan 12 jaar	€ 500	€ 250
Paar zonder kinderen	€ 500	€ 250
Paar met kind(eren) jonger dan 12 jaar	€ 600	€ 300
Paar met kind(eren) ouder dan 12 jaar	€ 650	€ 325

Bij de resultaten van deze rapportage worden de saldi van huishoudens die in aanmerking komen voor de individuele inkomensvoetstuk apart gepresenteerd.

3.2.4 Vergoeding schoolkosten

Voor huishoudens met schoolgaande kinderen tot en met 17 jaar en een inkomen niet hoger dan 120 procent van de geldende bijstandsnorm stelt de gemeente vergoedingen beschikbaar voor de schoolkosten. Deze vergoeding kunnen ouders zelf aanvragen, en is juist bedoeld voor de indirecte schoolkosten zoals rekenmachines, schooltassen, woordenboeken, pennen en stiften. Voor de vrijwillige ouderbijdrage heeft de gemeente ook een regeling. De gemeente stelt vergoedingen beschikbaar voor kinderen in het primair onderwijs (50 euro per schooljaar), kinderen die de overstap maken van primair naar voortgezet onderwijs (eenmalig 200 euro per schooljaar) en kinderen in het voortgezet onderwijs (125 euro per schooljaar).

Voor de huishoudens met kinderen van 12 en 15 jaar gaan we ervan uit dat de 12-jarige een overstap maakt naar het voortgezet onderwijs. Deze huishoudens ontvangen hiervoor de eenmalige jaarlijkse vergoeding van 200 euro. Daarnaast ontvangen deze huishoudens voor de 15-jarige de jaarlijkse vergoeding van 125 euro. Deze vergoedingen worden verrekend met de post "Onderwijs". Deze vergoedingen zijn voldoende om alle onderwijskosten mee te verrekenen voor huishoudens tot 120 procent.

3.2.5 Vergoeding computer en printer

Huishoudens met kinderen in leeftijd van 8 tot en met 17 jaar kunnen eenmaal in de 5 jaar in aanmerking komen voor een vergoeding (per gezin) voor een computer en printer van maximaal 500 euro. Om voor deze regeling in aanmerking te komen mag het inkomen niet hoger zijn dan 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

In de begrotingen van de huishoudens met oudere kinderen (vanaf 12 jaar) is het bedrag voor een laptop verrekend in de post "onderwijs". In deze post is een (ruimer) bedrag opgenomen voor ICT. In onze berekeningen gaan we er al vanuit dat het huishouden een printer heeft, daarom hebben we deze kosten niet verrekend met de begroting.

3.2.6 Sport- en cultuurregeling

De gemeente Barneveld komt huishoudens met een laag inkomen financieel tegemoet in de kosten voor sport en cultuur. De regeling is bedoeld voor het hele gezin (voor kinderen tussen de 5 en 18 jaar en volwassenen). Het inkomen van het huishouden mag niet hoger zijn dan 110 procent van de bijstandsnorm en het vermogen mag niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen. Ook gezinnen waarvan de ouders in een minnelijk of wettelijk schuldentractaat zitten komen hiervoor in aanmerking.

Het betreft een in natura regeling. Er moet worden gekozen uit een sportactiviteit of een culturele activiteit. Met betrekking tot sport vergoedt de gemeente de basiscontributie bij veel voorkomende sportactiviteiten. Voorwaarde is dat deze activiteiten bij een vereniging of instelling in de gemeente Barneveld plaatsvinden.

De contributie voor activiteiten op het gebied van muziek, zang, dans en theater wordt vergoed tot een maximum van 600 euro per jaar. Daarnaast kan voor kinderen (5 tot 18 jaar) het gehele lesgeld van de muziekschool Barneveld vergoed worden. Voor sport geldt een maximum vergoeding van 350 euro per jaar.

In onze berekeningen gaan we uit van één sport abonnement voor zowel kinderen als volwassenen, deze kosten hebben we uit de post 'sociale participatie' gehaald.

3.2.7 Sportkleding- en accessoires

Voor noodzakelijke sportkleding en/of sportaccessoires stelt de gemeente Barneveld voor volwassenen en voor kinderen van 5 tot en met 17 jaar een vergoeding beschikbaar. De hoogte van de vergoeding is maximaal 50 euro per jaar of maximaal 150 euro ineens voor drie jaar vooruit. Hierbij geldt dat het inkomen van het huishouden niet hoger mag zijn dan 110 procent van de bijstandsnorm. In de begrotingen is deze vergoeding verrekend met de post "kleding en schoenen".

3.2.8 Jeugdfonds Sport en Cultuur en Volwassenenfonds.

De gemeente Barneveld doet een pilot van twee jaar om in samenwerking met Be Active & Creative fondsen beschikbaar te stellen voor inwoners die te veel verdienen om in aanmerking te komen voor minimaregelingen, maar die te weinig geld hebben om lessen te betalen voor hun kind(eren) of zichzelf. Het gaat hierbij om een keuze uit of sport of

cultuur. Zwemles loop daarnaast. Inwoners kunnen een bijdrage uit de fondsen aanvragen via intermediairs.⁶

Volwassenenfonds (18+): Maximaal 250 euro voor sport of 400 euro voor cultuur per jaar. Als de contributie lager is, kan voor het restant ook een bedrag toegekend worden voor kleding of materialen, met een maximum van 90 euro per jaar.

Jeugdfonds (0-17 jaar):

- - Richtlijn 225 euro voor sport of 425 euro voor cultuur per jaar.
- - Er mag maximaal 90 euro toegekend worden aan kleding, materialen of huur van bijvoorbeeld instrumenten als er nog niet aan het maximale (richtlijn)bedrag is voldaan.
- - Eén aanvraag per persoon per jaar.
- - Maximaal één jaar lang (daarna nieuwe aanvraag mogelijk).
- - Geen vergoeding met terugwerkende kracht.
- - Geen korte workshops, theaterbezoek, sportkampen of privélessen; het betreft aanvragen met een structureel karakter.
- - Online aanvragen door intermediairs (niet door ouders/volwassenen of sport/cultuuraanbieders).
- - Betaling rechtstreeks aan sport- en cultuuraanbieders.

De vergoedingen voor sport en cultuur worden in onze begrotingen verrekend met de post "sociale participatie". Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Hierin staan ook bedragen voor uitgaven aan contributies en abonnementen. Deze uitgaven zijn verrekend met de sport- en cultuurregeling voor huishoudens die rechthebbend zijn. Voor volwassenen blijft nog een klein bedrag van 30 euro per jaar over die we verrekend hebben met de post 'kleding'. Voor kinderen van 12 tot en met 17 jaar blijft er geen bedrag over van de 225 euro om aan kleding te besteden. Dit komt omdat we voor kinderen vanaf 12 jaar hetzelfde bedrag rekenen voor sport en contributie als volwassenen.

3.2.9 Vergoeding zwemlessen en zomerzwemabonnement

De kosten voor zwemlessen voor het behalen van diploma A worden voor inwoners met een laag inkomen (niet hoger dan 120 procent van de bijstandsnorm) volledig door de gemeente vergoed. De kosten worden rechtstreeks aan het zwembad verstrekt. Ook de kosten voor het zomerzwemabonnement voor één van de zwembaden in de gemeente Barneveld kunnen vergoed worden. Hierbij geldt een inkomensgrens van 110 procent van de bijstandsnorm.

Omdat in de begrotingen wordt uitgegaan van het lidmaatschap van één (sport)vereniging per persoon, wordt ook de contributie van slechts één sport of activiteit in mindering gebracht. Hiervoor rekenen we in dit onderzoek met de vergoedingen vanuit de sport- en cultuurregeling.

Echter, in de praktijk is het mogelijk om met de gemeentelijke vergoedingen aan meerdere activiteiten deel te nemen. Een kind kan bijvoorbeeld lid zijn van een voetbalvereniging én zwemlessen volgen. Dit stapelingseffect is niet direct uit de begrotingen af te lezen, maar is dus wel mogelijk.

---

⁶ Zie ook <https://www.beactivecreative.nl/nieuws/financiele-bijdrage-voor-sport-en-cultuurlessen>

3.2.10 Kinderopvang en peuteropvang

Een alleenstaande ouder met een inkomen boven bijstandsniveau zal enkele dagen per week werken en daarbij gebruik maken van de kinderopvang. In deze rapportage wordt bij een inkomen op 110 procent van de bijstandsnorm gerekend met 20 uur kinderopvang per week, bij een inkomen op 120 en 130 procent van de norm wordt uitgegaan van 30 uur kinderopvang per week.

Op grond van de Wet kinderopvang kunnen huishoudens met kinderen tot twaalf jaar een tegemoetkoming toegekend krijgen voor de kosten van kinderopvang. Voorwaarde is dat een alleenstaande ouder werkt of in geval van een paar, beide ouders werken. Vervolgens resteert een eigen bijdrage voor deze kosten. Voor deze eigen bijdrage is in de gemeente Barneveld alleen een tegemoetkoming mogelijk bij een sociaal medische indicatie. Hiervan gaan we niet uit in dit onderzoek.

Een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering (en die niet werkt) hoeft geen gebruik te maken van de kinderopvang; daarom zijn in de begrotingen op 100 procent geen kosten voor kinderopvang opgenomen. Dit geldt ook voor het paar waarbij we in dit onderzoek uitgaan van één werkende.

Voor de contacten en ontwikkeling van de kinderen gaan we in dit onderzoek er wel vanuit dat de jonge kinderen naar peuteropvang gaan. We rekenen met twee dagdelen per week.

Per 1 januari 2018 zijn peuterspeelzalen omgevormd tot kinderdagverblijven. Dit is geregeld in de Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk. Hierdoor krijgen sommige ouders die gebruik maken van de peuteropvang recht op kinderopvangtoeslag. Eenverdieners (kostwinnergezin) of werkloze alleenstaande ouders komen niet in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. Voor hen gaan we uit van tarieven voor huishoudens met een laag inkomen. In de gemeente Barneveld zijn de maandtarieven voor de peuteropvang identiek aan de hoogte van de eigen bijdrage die gelden voor de kinderopvangtoeslag. Dit geldt voor maximaal twee dagdelen per week.⁷

De kosten voor kinderopvang en de peuterspeelzaal zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "kinderopvang". De kinderopvangtoeslag (of de vergoeding die door de gemeente wordt verstrekt) is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

3.2.11 Vergoeding kosten woon-werkverkeer

In de begrotingen wordt ervan uitgegaan dat bij een inkomensniveau van 100 procent het betreffende huishouden een bijstandsuitkering ontvangt. Uiteraard kan er ook bij een inkomen van 100 procent van de bijstandsnorm sprake zijn van werk, maar we willen in deze rapportage juist de positie van huishoudens met een bijstandsuitkering inzichtelijk maken en wat er met het inkomen gebeurt bij werkaanvaarding. Bij de hogere inkomensniveaus gaan we daarom uit van inkomen uit werk. In dat laatste geval worden ook kosten voor woon-werkverkeer in de begroting opgenomen.

In de gemeente Barneveld bestaan mogelijkheden om deze reiskosten vergoed te krijgen. Men kan een beroep doen op de algemene bepaling voor reiskosten waarbij individuele bijzondere bijstand kan worden verstrekt als de bestemming is gelegen buiten de gemeente Barneveld (maar binnen Nederland) en de reisafstand enkele reis tussen het hoofdverblijf en de bestemming 7 kilometer of meer bedraagt. De hoogte van de bijzondere bijstand wordt vastgesteld op basis van het OV-tarief voor de kortste route of

---

⁷ Let op: de tarieven voor kinderopvang kunnen hoger uitvallen.

een vergoeding van 21 cent per kilometer voor de kortste route als geen gebruik wordt gemaakt van het openbaar vervoer.

Er wordt in de praktijk weinig gebruik gemaakt van deze mogelijkheid, waarschijnlijk omdat inwoners of te dicht bij hun werk wonen, of omdat de werkgever deze reiskosten vergoedt. Mocht dit niet het geval zijn, dan is een beroep op artikel 28 mogelijk. Om die reden zijn in de begrotingen van de gemeente Barneveld geen kosten voor woon-werkverkeer opgenomen.

3.2.12 Energietoeslag

Net als in 2022 kunnen gemeenten in 2023 aan huishoudens met een laag inkomen een (eenmalige) energietoeslag uitkeren. Het Rijk heeft aan gemeenten hiervoor geld ter beschikking gesteld. Gemeenten kunnen zelf invulling geven aan welke groepen ze welk bedrag geven.

Voor het verstrekken van deze energietoeslag wordt van de categoriale bijzondere bijstand gebruik gemaakt. Zo kan de gemeente de toeslag uitkeren aan huishoudens die aan de voorwaarde voldoen, zonder te controleren of de energiekosten daadwerkelijk gestegen zijn of voldoende middelen (vermogen) beschikken de energierekening te betalen.

De gemeente Barneveld heeft voor 2023 een voorschot van 500 euro toegekend aan huishoudens met een inkomen niet hoger dan 120 procent van de bijstandsnorm. In de berekeningen is de energietoeslag eenmalig verrekend met de post "gas". Waarschijnlijk wordt dit bedrag in de loop van 2023 verhoogd (naar 1.300 euro). Zie voor de effecten hiervan paragraaf 4.4.

3.2.13 Bibliotheekregeling

Een volwassen inwoner met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm kan in aanmerking komen voor vergoeding van een standaard jaarabonnement bij de Bibliotheek Barneveld. Het betreft een in natura regeling. Deze regeling wordt niet in dit onderzoek meegenomen omdat een bibliotheekabonnement niet expliciet in de begrotingen voor noodzakelijke uitgaven is opgenomen.

3.2.14 Individuele bijzondere bijstand

De gemeente Barneveld verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. De grens voor de bijzondere bijstand is gesteld op 100 procent van de toepasselijke bijstandsnorm. Voor het inkomen dat boven dit percentage komt, hanteert de gemeente Barneveld de volgende draagkrachtsystematiek:

- bij inkomsten tussen de 100 procent en 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht 50 procent van het meerinkomen boven de toepasselijke bijstandsnorm;
- bij inkomsten die meer bedragen dan 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm bedraagt de draagkracht daarnaast 100 procent van het meerinkomen boven de 110 procent van de toepasselijke bijstandsnorm.

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen bij de huishoudens zonder zorgprofiel, omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie. Bij de huishoudtypen met een zorgvraag gaan we uit van een aantal veronderstellingen (zie ook paragraaf 3.3.1). Indien voor een of meer van deze

voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting. Overige verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand worden, net als bij de andere huishoudtypen, niet meegenomen.

3.3 Huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek worden twee huishoudens met extra zorgkosten onderzocht, namelijk een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd en een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd).

Het zorgprofiel volgt hieronder. Vervolgens worden de landelijke en lokale regelingen genoemd die voor een huishouden met een zorgvraag gelden. En tenslotte op welke manier de regelingen doorwerken op de maandbegroting van de huishoudens met een zorgvraag.

3.3.1 Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag

Om de begrotingen voor huishoudens met een zorgvraag op te maken, zijn de zogenoemde zorgprofielen opgesteld. Hiermee bepalen we welke extra kosten dit huishouden heeft, en welke vergoedingen daar tegenover staan.

De profielen zijn opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(In)⁸.

Voor de alleenstaande vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd geldt het zorgprofiel waarbij voor het betreffende huishouden alle volgende uitgangspunten gelden:

- Hartklachten
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Een medicijn dat door (aanvullende) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde wc)

Voor de alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd gelden alle volgende uitgangspunten:

- Stofwisselingsziekte
- Longproblemen
- Hoog medicijngebruik (deels eigen bijdrage voor betalen)
- Rolstoelgebonden
- 2 uur huishoudelijke verzorging per week
- 12 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, verhoogde WC)
- Personenalarmering
- Gebruik belbus / collectief vervoer

---

⁸ Ieder(In) is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of een chronische ziekte

3.3.2 Collectieve zorgverzekering

Zoals in paragraaf 3.2.2 staat beschreven, kent de gemeente Barneveld een uitgebreide collectieve zorgverzekering waar huishoudens met extra zorgkosten veel profijt van kunnen hebben: GarantVerzorgd 3. Via dit pakket is onder meer het verplicht eigen risico van 385 euro per jaar meeverzekerd, evenals de eigen bijdrage voor Wmo.

3.3.3 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen een zo normaal mogelijk dagelijks leven kunnen leiden. De gemeente bekijkt of hulp nodig is en waarmee iemand het beste is geholpen. Iedere gemeente regelt dit op zijn eigen manier.

Naast algemene taken, zoals het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente, heeft de gemeente op basis van de Wmo de volgende taken:

- ondersteuning van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving, bijvoorbeeld door begeleiding, zinvolle daginvulling, huishoudelijke verzorging, woningaanpassing, vervoer of een rolstoel;
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, bijvoorbeeld door trainingen, of ondersteuning in het geval dat de mantelzorger of vrijwilliger ziek is.

3.3.4 Begroting huishoudens met zorgvraag

Gezien de zorgprofielen volgens paragraaf 3.3.1, zullen de beide begroting van de huishoudens met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen.

- De **huishoudelijke verzorging** heet in de gemeente Barneveld huishoudelijke ondersteuning en is een maatwerkvoorziening. Hiervoor betaalt de inwoner een eigen bijdrage. Deze huishoudelijke ondersteuning valt onder de eigen bijdragesystematiek van 19 euro per maand. Deze is inkomensonafhankelijk. De eigen bijdrage wordt volledig vergoed in alle pakketten (ook bij GarantVerzorgd 3). De verrekening van de huishoudelijke verzorging valt onder de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".
- De **persoonlijke verzorging en verpleging** vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hiervoor komen er dus geen extra kosten bij.
- De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. Volgens het bovenstaande zorgprofiel maakt een oudere met zorgvraag gebruik van de maaltijdvoorziening. Een warme maaltijd, besteld bij stichting Maaltijd aan Huis en Welzijn Barneveld, kost gemiddeld 7,86 euro. Voor de maaltijdvoorziening is geen bijzondere bijstand mogelijk. Volgens de Nibud Prijzengids kost een warme maaltijd voor een oudere alleenstaande 2,70 euro per keer. Uitgaande van vijf maaltijden per week, zijn de meerkosten ten opzichte van een zelf gemaakte maaltijd 112 euro per maand. Van de kosten die iemand betaalt voor een bezorgde warme maaltijd zijn de normale kosten van een (*zelfgemaakte*) maaltijd afgehaald. Deze meerkosten voor de maaltijdvoorziening zijn in de begrotingen opgenomen onder de post "voeding".
- Het huishouden met een zorgvraag maakt gebruik van **aanvullend vervoer**. In de gemeente Barneveld geldt voor personen met een indicatie (daarvan gaan we uit

bij de huishoudens met zorgvraag) een instaptarief van 1,08 euro. Daarnaast betaalt men 0,19 euro per kilometer. Bij meer dan 25 kilometer reizen kan gebruik gemaakt worden van Valys. Hiervoor betaalt de reiziger 0,22 euro per kilometer.

- In de begrotingen wordt gerekend met vier ritten per maand van 5 kilometer enkele reis, wat neerkomt op 16,24 euro per maand.
- Daarnaast rekenen we een aantal langere reizen voor bijvoorbeeld het bezoeken van een specialist. Daarbij gaan we uit van 4 ritten per jaar van 50 kilometer enkele reis. Omgerekend per maand gaat dit om een bedrag van 7 euro.

Totaal gaat het dus om een bedrag van 23 euro per maand aan extra vervoerskosten vanwege zorg. Verder gaan we ervan uit dat er geen gebruik wordt gemaakt van de fiets; deze kosten (9,50 euro per maand) zijn daarom uit de begroting van de betreffende huishoudens gehaald. De vervoerskosten zijn opgenomen onder de post "vervoer".

- Voor de **extra waskosten** in verband met incontinentie gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op 10 euro per maand. Voor deze kosten kan op basis van een medische indicatie bijzondere bijstand worden verstrekt. De kosten en de eventuele ondersteuning in het geval dat het huishouden op basis van de draagkrachtregels hiervoor in aanmerking komt, verrekenen we met de post "was- en schoonmaakmiddelen".
- De **eigen bijdrage voor medicijnen** wordt voor 100 procent vergoed door de collectieve zorgverzekering als gekozen is voor het pakket GarantVerzorgd 3. Voor de huishoudens met een zorgvraag zijn we hiervan uitgegaan. Er komen in de begroting daarom geen extra kosten bij voor medicijnen.
- De kosten voor hulpmiddelen en **woningaanpassing** (drempels weg, verhoogde wc), die vanuit de Wmo wordt toegekend, vallen onder de eigen bijdrage systematiek. Deze eigen bijdrage wordt vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering. Voor de kosten die niet onder de Wmo vallen kan belasting worden teruggevraagd. Dit bedrag is berekend en te zien in de inkomstenpost "voorlopige aanslag".
De hoogte van de uiteindelijke kosten inclusief de vergoeding is verrekend bij de post "eigen bijdrage/betalingen zorg".
- De kosten voor de **personalarmering** worden volledig vergoed vanuit de GarantVerzorgd 3. In de begrotingen komt er daarom geen bedrag meer bij.
- Naast bovengenoemde zorgkosten rekenen we nog acht euro per maand voor **attentiekosten** voor hulp van burens, vrienden, etc. Deze kosten zijn opgenomen onder de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".

De kosten en bijbehorende vergoedingen hebben betrekking op de zorgprofielen die voor dit onderzoek als uitgangspunt zijn genomen. Uiteraard kan het zorgprofiel per individu anders zijn en daarmee dus verschillend in kosten.

4 Resultaten

4.1 Inkomsten min uitgaven

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van de berekeningen naar het effect van landelijke en lokale inkomensondersteuning op de begroting van huishoudens. De begrotingen zijn gepresenteerd in bijlage 2, hierbij zijn de inkomsten afgezet tegen de uitgaven. Het resultaat van deze begroting (inkomsten minus uitgaven) geeft het beeld weer wat het huishouden overhoudt of tekort komt als alle uitgaven zijn gedaan. Deze resultaten zijn in de volgende tabel gepresenteerd en kunnen positieve of negatieve waarden opleveren, het huishouden houdt geld over of komt geld tekort.

Als het huishouden te maken heeft met een tekort op de maandbegroting dan is dit in rood weergegeven. Wanneer het huishouden minder overhoudt bij een hoger inkomen in vergelijking tot één of meerdere lagere inkomens (armoedeval), dan is dit zichtbaar gemaakt via een oranje kleur.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand

	100	110	120	130
Saldo inkomsten min uitgaven				
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	136	211	329	406
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	362	384	492	536
03. paar zonder kinderen tot AOW-leeftijd	118	224	338	366
04. paar zonder kinderen vanaf AOW-leeftijd	369	416	497	561
05. alleenstaande met 2 jonge kinderen	454	475	531	543
06. alleenstaande met 2 oudere kinderen	220	274	383	408
07. paar met 2 jonge kinderen	159	265	376	398
08. paar met 2 oudere kinderen	-65	41	146	123
09. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	124	199	317	394
10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	245	257	364	408
Saldo inkomsten min uitgaven incl. IIT				
	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	165	226	329	406
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	362	384	492	536
03. paar zonder kinderen tot AOW-leeftijd	160	245	338	366
04. paar zonder kinderen vanaf AOW-leeftijd	369	416	497	561
05. alleenstaande met 2 jonge kinderen	492	494	531	543
06. alleenstaande met 2 oudere kinderen	262	295	383	408
07. paar met 2 jonge kinderen	209	290	376	398
08. paar met 2 oudere kinderen	-11	68	146	123
09. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	153	214	317	394
10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	245	257	364	408

Hieronder volgt de bespreking van de resultaten per huishoudtype.

a. Alleenstaande

Een alleenstaande met een bijstandsuitkering heeft nadat alle uitgaven zijn gedaan, een saldo van 136 euro. Dit loopt op naar een saldo van 406 euro op 130 procent.

b. Alleenstaande oudere

Bij een alleenstaande oudere is het saldo hoger dan bij een alleenstaande onder de AOW-leeftijd. Dat komt omdat de AOW-uitkering hoger is dan de bijstandsuitkering en doordat de bijstandsnorm (gehanteerd voor de inkomensgrenzen van de regelingen) vanaf de AOW-leeftijd hoger is dan onder de AOW-leeftijd.

We gaan voor ouderen uit van iets hogere uitgaven voor energie en voor niet-vergoede ziektekosten (zoals zelfzorgmiddelen), die worden enigszins gedempt door iets lagere uitgaven aan verzekeringen en vervoer.

c. Paar zonder kinderen

Het paar zonder kinderen houdt op bijstandsniveau 118 euro over. Dit is wat lager dan bij de alleenstaande zonder kinderen, terwijl het hier om twee volwassenen gaat. Een belangrijke oorzaak van het lagere bedrag ligt in het feit dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Deze kosten worden niet gecompenseerd door de hogere bijstandsnorm voor een paar, ten opzichte van de norm voor een alleenstaande.

d. Ouder paar

Het oudere paar heeft, net als de alleenstaande oudere, geen tekorten op de begroting. De AOW-norm ligt hoger dan de bijstandsnorm voor een huishouden onder de AOW-leeftijd en de extra uitgaven zijn dat verschil hoger. Met alleen een AOW-uitkering houdt dit huishouden 369 euro per maand over en dit loopt op naar 561 euro bij het inkomen op 130 procent.

e. Eenoudergezin met 2 jongere kinderen (1 en 3 jaar)

Het eenoudergezin met 2 jongere kinderen houdt het meeste over van alle voorbeeldhuishoudens. Door de alleenstaande ouderkop hebben ze een ruimere uitgangssituatie en houdt dit huishouden op bijstandsniveau 492 euro per maand over.

f. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)

Ook het eenoudergezin met kinderen van 12 en 15 jaar kan de noodzakelijke uitgaven bekostigen. Het bedrag dat ze overhouden per maand is lager dan bij het eenoudergezin met jongere kinderen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de hogere kosten voor onderwijs, voeding en vervoer. De hogere uitgaven van oudere kinderen worden ten dele gecompenseerd door iets hogere landelijke toeslagen (kinderbijslag en kindgebonden budget).

g. Paar met 2 jonge kinderen (1 en 3 jaar)

Het paar met twee jonge kinderen houdt op bijstandsniveau 209 euro over als alle noodzakelijke uitgaven zijn gedaan.

Het paar met jonge kinderen heeft daarmee een hoger bedrag dan het paar zonder kinderen. De extra kosten voor jonge kinderen worden voldoende gecompenseerd door de landelijke (kinderbijslag en kindgebonden budget) en de lokale ondersteuning voor de peuterspeelzaal.

h. Paar met 2 oudere kinderen (12 en 15 jaar)

Het paar met twee oudere kinderen kan op bijstandsniveau de maandbegroting niet rondkrijgen. Het maandelijks tekort is 65 euro nadat alle noodzakelijke uitgaven zijn gedaan. Bij inkomens boven bijstandsniveau is er wel een positief saldo.

De bedragen zijn op alle onderzochte inkomensniveaus lager dan bij het paar met jonge kinderen. De hogere kinderbijslag en het hogere kindgebonden budget wegen niet op tegen de hogere uitgaven die oudere kinderen met zich meebrengen aan onder meer onderwijs, voeding en kleding. Ook de hogere vergoedingen voor oudere kinderen vanuit het minimabeleid kunnen deze kosten dit niet compenseren.

i. Alleenstaande met een zorgvraag

De alleenstaande met een zorgvraag houdt op bijstandsniveau 148 euro over nadat alle uitgaven, inclusief de zorgkosten, zijn gedaan. Dit loopt op tot 416 euro.

Een alleenstaande zonder zorgkosten houdt meer over dan een alleenstaande met zorgkosten. Het merendeel van de zorgkosten wordt weliswaar vergoed door de zorgverzekering en de bijzondere bijstand, toch heeft dit huishouden eigen betalingen (zie hiervoor paragraaf 3.3.4). Het verschil in bestedingsruimte vergeleken met een alleenstaande zonder zorgvraag is op bijstandsniveau 12 euro per maand.

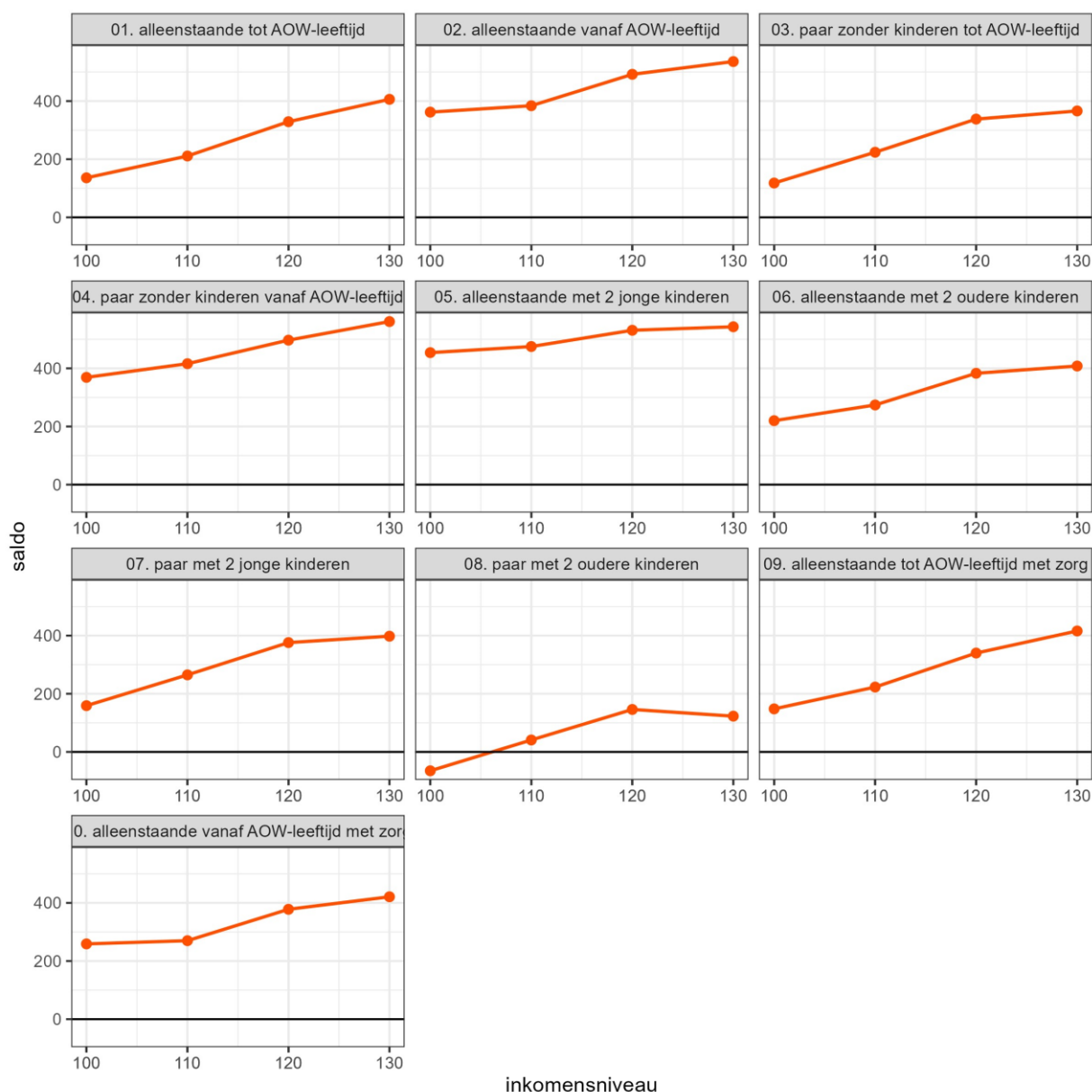
j. Alleenstaande oudere met een zorgvraag

De alleenstaande oudere met een zorgvraag houdt duidelijk minder over dan de oudere zonder zorgvraag. Toch zijn er geen tekorten zichtbaar. Bij alleen een AOW-uitkering zonder aanvullend pensioen, resteert er 259 euro per maand. Dit loopt op naar 421 euro per maand bij 130 procent.

4.2 Armoedevallen

We laten de uitstroomvallen en doorstroomvallen in de gemeente Barneveld zien aan de hand van onderstaande figuur. Daarin staan voor elk onderzocht huishoudtype de saldi grafisch weergegeven.

Zo is te zien of het saldo toe- of afneemt naarmate het inkomen hoger is.

Figuur 1: Grafische weergave van saldo inkomsten en uitgaven

Uitstroomval

Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau.

In de gemeente Barneveld komt een uitstroomval niet voor.

Doorstroomval

Van een doorstroomval is sprake als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende inkomensniveau.

In deze rapportage zien we één doorstroomval: paren met oudere kinderen houden op 130 procent minder over dan op 120 procent. Dit komt voor een groot deel door het wegvallen van de energietoeslag daar. Ook andere regelingen kennen een grens tot 120 procent.

Beide situaties in 2023 zijn beter dan in 2022, toen meer huishoudens in Barneveld met uitstroom- en doorstroomvallen te maken hadden.

4.3 Huishoudens met langdurig een laag inkomen

Huishoudens in de gemeente Barneveld, die gedurende 3 jaar of langer van een inkomen moeten leven dat niet hoger is dan 110 procent van het wettelijk minimumloon, komen in aanmerking voor de Individuele inkomenstoelage (IIT). Dit is te zien in de twee kolommen rechts in tabel 1 bij "inclusief inkomenstoelage".

Uit de tabel valt af te lezen dat een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een inkomen op bijstandsniveau en recht op IIT, maandelijks 165 euro overhoudt nadat alle uitgaven zijn gedaan.

Bij paren met oudere kinderen op bijstandsniveau behoudt nog steeds een tekort, van 11 euro per maand.

De IIT kan een nieuwe uitstroomval veroorzaken: een huishouden met recht op IIT kan meer overhouden dan een huishouden op een hoger inkomensniveau (waarbij geen recht op IIT is). In de gemeente Barneveld zien we dit bij geen enkel onderzocht huishoudtypen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de keuze de hoogte IIT afhankelijk te maken van de hoogte van het inkomen, de IIT wordt getrapd afgebouwd.

4.4 Resultaten variant

In de loop van 2023 kan de gemeente Barneveld nog extra maatregelen treffen. Hiervoor is een motie in de gemeenteraad aangenomen. Om de effecten hiervan inzichtelijk te maken hebben we ook begrotingen opgesteld, inclusief deze extra maatregelen. Het gaat om de volgende maatregelen.

- Voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent wordt de energietoelage verhoogd van 500 euro per jaar naar 1300 euro per jaar. Voor huishoudens met een inkomen tussen de 120 procent en 150 procent wordt 800 euro uitgekeerd.
- Aan huishoudens met een individuele inkomenstoelage en een inkomen boven bijstandsniveau wordt hetzelfde bedrag toegekend als aan huishoudens op bijstandsniveau. Op dit moment krijgen eerstgenoemde huishoudens de helft van het bedrag.
- Een eenmalige bijdrage voor huishoudens die gebruik hebben gemaakt van de schoolkostenregeling. In tabel 2 zijn de voorlopige (totaal)bedragen per kind weergegeven. Dit bedrag wordt forfaitair uitgekeerd.

Tabel 2. Voorlopige bedragen per kind voor de schoolkostenregeling voor het schooljaar 2023/2024 in de gemeente Barneveld

Schoolvorm	Standaard regeling	Armoede impuls 2023 verhoging	Totaalbedrag 2023
Basisonderwijs	€ 50	€ 100	€ 150
Overgangsjaar/brugklas	€ 200	€ 300	€ 500
Middelbaar onderwijs	€ 125	€ 300	€ 425
Mbo/beroepsonderwijs (tot en met 17 jaar)	€ 125	€ 300	€ 425

In deze paragraaf bespreken we de resultaten wanneer het extra pakket maatregelen ook wordt ingevoerd. Deze maatregelen zijn een verhoging van de energietoeslag, een verhoging van de IIT voor huishoudens boven bijstandsniveau en eenmalige tegemoetkoming voor huishoudens die gebruik maken van de schoolkostenregeling.

In tabel 3 staat het overzicht van de saldi, wanneer deze extra maatregelen ook worden doorgevoerd. Te zien is dat de saldi duidelijk hoger worden. Het negatieve saldo bij het paar met oudere kinderen verdwijnt hierdoor. Wel verschijnt er een extra doorstroomval tussen 120 en 130 procent bij de alleenstaande ouder met kinderen. Figuur 2 geeft dit grafisch weer.

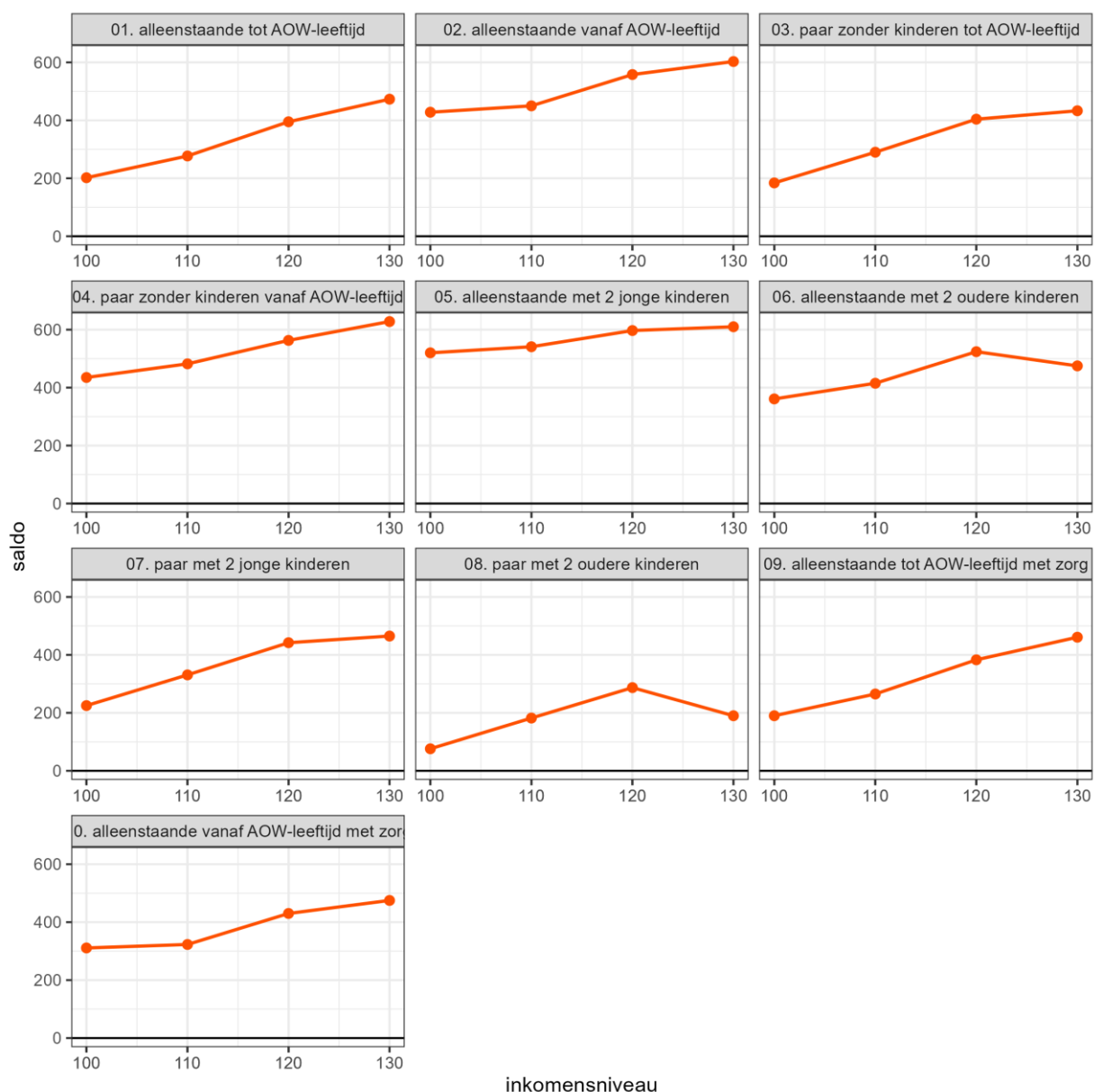
Tabel 3. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand, inclusief extra maatregelen

Saldo inkomsten min uitgaven

beschr	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	202	277	395	473
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	428	450	558	603
03. paar zonder kinderen tot AOW-leeftijd	184	290	404	433
04. paar zonder kinderen vanaf AOW-leeftijd	435	482	563	628
05. alleenstaande met 2 jonge kinderen	520	541	597	610
06. alleenstaande met 2 oudere kinderen	361	415	524	475
07. paar met 2 jonge kinderen	225	331	442	465
08. paar met 2 oudere kinderen	76	182	287	190
09. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	190	265	383	461
10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	311	323	430	475

Saldo inkomsten min uitgaven incl. IIT

	100	110	120	130
01. alleenstaande tot AOW-leeftijd	231	306	395	473
02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	428	450	558	603
03. paar zonder kinderen tot AOW-leeftijd	226	332	404	433
04. paar zonder kinderen vanaf AOW-leeftijd	435	482	563	628
05. alleenstaande met 2 jonge kinderen	558	579	597	610
06. alleenstaande met 2 oudere kinderen	403	457	524	475
07. paar met 2 jonge kinderen	275	381	442	465
08. paar met 2 oudere kinderen	130	236	287	190
09. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg	219	294	383	461
10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg	311	323	430	475

Figuur 2: Saldi inclusief extra maatregelen

5 Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk bevat, naar aanleiding van de resultaten in het vorige hoofdstuk, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende adviezen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van het minimabeleid van de gemeente Barneveld.

5.1 Conclusies

Welke huishoudens hebben het moeilijk?

De gemeente Barneveld kent een ruimhartig minimabeleid: bijna alle onderzochte huishoudens kunnen de maandbegroting rond krijgen. De enige uitzondering zijn de paren met twee oudere kinderen op bijstandsniveau. Zij hebben niet voldoende inkomen om alle noodzakelijke uitgaven te kunnen betalen en komen maandelijks 65 euro te kort. Daarbij zien we dat het saldo op 130 procent voor de meeste huishoudens tussen de 400 en 550 euro per maand ligt, terwijl dat voor paren met oudere kinderen (veel) lager ligt. Met als belangrijkste oorzaak dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen neerkomt op ongeveer 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering. Daarnaast drukken met name oudere kinderen sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen. Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De gemeente Barneveld heeft al een aantal goede beleidskeuzes gemaakt om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals een gunstige collectieve zorgverzekering, de vergoeding schoolkosten, computerkosten en de sport- en cultuurregeling. Ook het feit dat de Individuele inkomstenstoelag (IIT) afhankelijk is van de leeftijd van de kinderen draagt goed bij aan de financiële positie van dit huishoudtype. Het Nibud adviseert dan ook het accent te leggen op het zo hoog mogelijk gebruik van deze regelingen.

De alleenstaande met een zorgvraag heeft minder te besteden dan hetzelfde huishouden zonder zorgvraag. Vooral (een deel van) de vervoerskosten, de kosten voor de meerkosten voor de maaltijdvoorziening veroorzaken dit verschil. Veel andere zorgkosten worden vergoed vanuit de collectieve zorgverzekering, die bovendien het eigen risico dekt of via de WMO. Het Nibud adviseert de gemeente daarom om de collectieve zorgverzekering in ieder geval in stand te houden, huishoudens met een zorgvraag te wijzen op de uitgebreidere zorgverzekering, en te onderzoeken of kosten die hier niet onder vallen op een andere wijze vergoed kunnen worden. Met als voorbeeld de meerkosten vanwege de maaltijdvoorziening en deze vergoeden via de bijzondere bijstand.

Welke huishoudens kennen armoedevallen?

In de gemeente Barneveld heeft één huishoudtype met een inkomen op 130 procent van de norm te maken met een armoedeval (doorstroomval). Het bedrag wat ze overhouden is lager dan bij een inkomen op 120 procent van de norm. Het gaat hierbij om het paar met oudere kinderen. Dit wordt veroorzaakt doordat deze huishoudens geen recht meer hebben op de energietoelag bij dit inkomen, maar wel te maken hebben met hoge vaste lasten. De inkomensstroom is niet toereikend genoeg om dit verschil op te vangen.

5.2 Aanbevelingen

In deze rapportage gaan we uit van de eerder genoemde voorwaarden aan de begrotingen (paragraaf 2.5). Het is raadzaam om rekening te houden met het feit dat die voorwaarden in de praktijk vaak niet opgaan. Niet iedereen kan (altijd) zeer goed met geld omgaan, alle inkomensondersteuning aanvragen en geen persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben. De huidige stijging in energieprijzen komt daar nog bovenop. Hieronder volgen een aantal adviezen over het minimabeleid in Barneveld.

Verminder niet-gebruik regelingen

De gemeente Barneveld kent een ruimhartig minimabeleid: bijna alle onderzochte huishoudtypen kunnen de maandbegroting rond krijgen, met uitzondering van het paar met oudere kinderen op bijstandsniveau en bij 130 procent.

In de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Voor niet ieder huishouden is dat vanzelfsprekend komt uit onderzoek⁹. Door veelvuldig publiciteit en het versimpelen van toegang en aanvraag, kan gemeente Barneveld kan het gebruik stimuleren. Dit kan onder andere door *Bereken Uw Recht plus*¹⁰ actief te promoten en te benutten in samenspraak met de hulpverleners in de gemeente.

Voorlichting door intermediairs is erg doeltreffend, ze moeten bekend zijn met alle regelingen die de gemeente Barneveld op dat moment te bieden heeft. Ook bij veranderingen in inkomensondersteunende maatregelen moeten ze meteen op de hoogte worden gebracht.

Stimuleer goed financieel beheer

Rondkomen met een minimuminkomen is in deze periode steeds lastiger. Ook voor de middeninkomens (130 procent en hoger) geldt dit steeds vaker. De stijging van de energielasten en de inflatie maakt het leven duurder. Een goed financieel beheer is nu nog noodzakelijker. Reserveren voor grote uitgaven als er nauwelijks iets overblijft, is ingewikkeld, maar noodzakelijk. We gaan er in deze begrotingen vanuit dat het huishouden niet leent of heeft geleend. Er zijn geen kosten voor afbetaling opgenomen. Voor huishoudens die moeite hebben met rondkomen is het zeker nu, belangrijk om persoonlijk of via een cursus begeleid te worden. Zo biedt de gemeente Barneveld via budgetcoaching hulp aan huishoudens met geldzorgen.¹¹ Belangrijk is deze dienst goed onder de aandacht te brengen van de kwetsbare huishoudens en bijvoorbeeld te combineren met vroegsignalering.

Help energielasten verlagen

Het afgelopen jaren zijn de energielasten sterk gestegen. Het is te verwachten dat de energieprijzen voorlopig hoog zullen blijven.

De stijgende energieprijzen worden in het kader van de bijzondere bijstand aangemerkt als 'bijzondere omstandigheden'. Daarmee zullen gemeenten alle aanvragen voor

---

⁹ Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). *Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen*, Amsterdam: SEO. Te downloaden op www.overheid.nl.

¹⁰ <https://www.berekenuwrechtplus.nl/nibud2.php>

¹¹ Zie <https://www.barneveld.nl/ondersteuning-werk-en-inkomen/hulp-bij-schulden-aanvragen>

compensatie van de energierekening in behandelingen moeten nemen en indien nodig toekennen. Dit is een punt van aandacht, omdat het aantal behoorlijk kan oplopen.

Ten aanzien van energieverbruik en isolatie, blijkt uit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen en daardoor een hoger dan gemiddeld verbruik hebben. De energielasten zullen een groter deel van de woonlasten, en daarmee ook van de totale begroting, gaan innemen. De toekomstige energietransitie zal de nodige kosten met zich meebrengen. Daarbij is het voor bewoners van een huurwoning niet duidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. Het Nibud adviseert de gemeente hierover in gesprek te gaan met de woningcorporatie(s)¹² en hierbij betaalbaarheid extra aandacht geven.

De gemeente Barneveld heeft actie ondernomen om te helpen bij het verlagen van de energielasten door energieboxen¹³ beschikbaar te stellen die tot besparingen op deze lasten leiden. Ook zijn er energiecoaches geworven en getraind en is er een energieloket opgezet voor hulp rondom de energiekosten. Het Nibud adviseert de gemeente om de beschikbaar gestelde hulp(middelen) via een communicatiecampagne bij de huishoudens met een laag inkomen te krijgen. Voor de energiebox adviseert het Nibud om in te zetten op producten zoals ledlampen en isolatiefolies met een snelle terugverdientijd. De aanschafkosten van deze producten zijn vaak te hoog voor deze doelgroep, maar deze producten zijn het meest effectief voor de korte termijn.

Op dit moment overweegt de gemeente Barneveld de energietoeslag te verhogen van 500 naar 1.300 euro voor 2023 voor huishoudens met een inkomen tot 120 procent. Voor huishoudens met een hoger inkomen - tot 150 procent - wordt overwogen om een bedrag van 800 euro te geven (zoals in paragraaf 4.4 beschreven). Voor het paar met oudere kinderen is het zeker van belang dat deze extra ondersteuning wordt gegeven. Daarnaast ziet het Nibud het ook positief om ook de groep boven de 120 procent een bedrag te geven om armoedevallen te voorkomen.

Breng duidelijk de voordelen van de collectieve zorgverzekering onder de aandacht

De gemeente Barneveld biedt inwoners met een laag inkomen (tot en met een inkomen van 130 procent van de geldende bijstandsnorm) een collectieve zorgverzekering aan. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullend pakket waarin ook de tandartskosten worden meegenomen. De collectieve zorgverzekering biedt een goede en uitgebreide vergoeding, waarmee risico's beter worden gedekt. Het is daarmee juist aantrekkelijk voor huishoudens met een zorgvraag.

Deelnemers zijn met deze verzekering uitgebreider verzekerd dan huishoudens met een gemiddelde zorgverzekering. Deelnemers aan de collectieve verzekering zijn beter af: zij krijgen een uitgebreid pakket aan medische kosten vergoed. Het Nibud beoordeelt dit als positief omdat met een optimale verzekering voorkomen kan worden dat huishoudens zorg gaan mijden vanwege de kosten die hieraan verbonden zijn. In Barneveld heeft men de keuze uit een aantal aanvullende pakketten. Het is belangrijk dat de gemeente ervoor zorgt dat inwoners het pakket kiezen dat het best past bij hun gezondheidssituatie, gezien het overige beleid voor bijzondere bijstand voor zorgkosten.

---

¹² In ieder geval tijdens de jaarlijkse Prestatieafspraken

¹³ <https://energiebox.org/barneveld>

Zo is het duurste pakket voor deelnemers die het eigen risico helemaal moeten opmaken voordeliger dan het goedkopere pakket. Echter, een verzekerde die verwacht weinig zorgkosten te hebben en die daarom kiest voor een pakket zonder herverzekering van het eigen risico, maar die onvoorzien toch het volledig eigen risico moet aanspreken, is onderaan de streep duurder uit. Het Nibud adviseert de gemeente om dit duidelijk naar de doelgroep te communiceren, aangezien veel inwoners in de minimadoelgroep een onverwachte tegenvaller als het (volledige) eigen risico niet kunnen dragen. Het beschikbaar stellen van duidelijke informatie over de collectieve zorgverzekering kan inwoners helpen een voor hun zo'n goed mogelijke keuze te maken.

Houd bij de berekening van de kwijtschelding rekening met overige belastingen

Om voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen en waterschapslasten in aanmerking te komen hanteren zowel de gemeente als het waterschap een kwijtscheldingsnorm van 100 procent. Dit is hoger dan de wettelijk voorgeschreven norm van 90 procent.

Voor beide (gemeente en waterschap) wordt de betalingscapaciteit apart berekend. Hiermee wordt er van uitgegaan dat het huishouden tweemaal over de betalingscapaciteit beschikt, wat uiteraard niet zo is. De gemeente heeft de mogelijkheid de betalingscapaciteit op een andere wijze te berekenen: de regelgeving (Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, URIW 1990) is zodanig dat bij de berekening van de betalingscapaciteit rekening kan worden gehouden met meerdere belastingaanslagen.¹⁴ Het Nibud adviseert de gemeente samenwerking met de waterschappen te zoeken om te voorkomen dat inwoners hun betalingscapaciteit twee keer moeten inzetten.

Stem bedragen voor sportkleding vanuit jeugdfonds en eigen regeling op elkaar af

Er loopt nu een pilot die samen met Be Active & Creative is opgezet om via het Jeugdfonds Sport- en Cultuur en het Volwassenenfonds ook ondersteuning te bieden aan huishoudens die net niet voor de gemeentelijke regeling in aanmerking komen. De bedragen voor deze regelingen zijn echter verschillend. Zo is bijvoorbeeld de (maximale) bijdrage voor sportkleding in de gemeentelijke regeling 50 euro per jaar, en die van het Jeugdfonds 90 euro per jaar. Het is aan te bevelen deze bedragen op elkaar af te stemmen: nu krijgen huishoudens met een hoger inkomen een hoger bedrag voor sportkleding vergoed dan huishoudens met een lager inkomen. Daarnaast kan duidelijker worden gecommuniceerd over de precieze samenloop van vergoedingen en de (uiteindelijke) maximale hoogte van de bijdrage.

Houd aandacht voor paren met oudere kinderen

Paren met oudere kinderen kunnen, ondanks de gemeentelijke ondersteuning, bij een inkomen op bijstandsniveau de maandbegroting niet rond krijgen. Het Nibud adviseert de ondersteuning voor deze doelgroep voort te zetten en het bestaan van inkomensondersteunende regelingen voor gezinnen met (oudere) kinderen actief onder de aandacht te brengen. Ook verstrekkingen vanuit de individuele bijzondere bijstand (niet in dit onderzoek meegenomen) kunnen dergelijke gezinnen helpen om hun tekorten te beperken. In dit laatste geval kunnen alleen noodzakelijke bijzondere kosten worden vergoed, maar het is zeker de moeite waard om ook dit extra onder de aandacht te brengen.

---

¹⁴ De regeling waar hier naar verwezen wordt is te vinden in art. 15, lid 1, onderdeel a van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990.

Zoals we in paragraaf 4.3 zagen, wil de gemeente Barneveld deze groep extra ondersteunen door een extra bijdrage te geven via de schoolkostenregeling. Ouders kunnen dit extra bedrag naar eigen inzicht besteden. Zeker als een paar met oudere kinderen al langere tijd van een laag inkomen moet rondkomen kan een verhoging binnen de IIT deze groep extra ondersteuning bieden. De IIT-regeling is al gedifferentieerd voor paren met oudere kinderen. De gemeente Barneveld kan overwegen om de IIT alleen voor deze groep te verhogen.

Op het ogenblik wordt eens in de vijf jaar één laptop en printer per huishouden vergoed. Het is te overwegen om een laptop per kind te vergoeden, aangezien deze voor het onderwijs nodig is.

Dat paren (en met name paren met oudere kinderen) met tekorten te maken hebben, ziet het Nibud ook bij andere gemeenten en het blijkt ook uit onze landelijke koopkrachtberekeningen. Inzetten op de begeleiding naar werk is de eerste stap op weg uit de armoede. Bovendien levert inkomsten uit werk van de tweede partner veel meer op dan alleen het maandelijks bruto inkomen: fiscaal houdt een stel meer over als beide partners parttime werken (samen 40 uur) dan als één persoon 40 uur werkt.¹⁵

5.3 Vergelijking met 2022 op hoofdlijnen

Over het algemeen zijn alle onderzochte huishoudens er sinds 2022 op vooruit gegaan. In vergelijking met vorig jaar hebben alle onderzochte huishoudens meer te besteden, behalve het paar met twee oudere kinderen. In paragraaf 4.3 zien we dat wanneer de gemeente een eenmalige bijdrage doet aan paren met oudere kinderen via de schoolregeling het huishouden wel een bedrag overhoudt.

De verschillen tussen 2022 en 2023 komen voornamelijk door hogere prijzen voor energie, voeding en kleding, terwijl de energietoeslag (vooralsnog) achterblijft. Ondanks dat het leven flink veel duurder is geworden zien we dat de tijdelijke landelijke maatregelen voldoende soelaas hebben geboden. Het demissionaire kabinet moet nog beslissen of en hoe deze tijdelijke ondersteuning voortgezet wordt in 2024.

Wat betreft armoedevallen zagen we in 2022 dat vrijwel alle huishoudens op 130 procent een armoedeval hadden. Nu is dat alleen het geval bij paren met oudere kinderen. Dit blijft het meest kwetsbare huishouden. Dit wordt voornamelijk verklaard doordat de afbouw van toeslagen bij hogere inkomens is verlaagd, waardoor meer huishoudens boven het minimum nog steeds maximale toeslagen ontvangen.

---

¹⁵ Zie hiervoor de WerkZorgberekenaar: <https://www.nibud.nl/beroepsmatig/werkzorgberekenaar-helpt-keuze-meer-minder-werken/>

Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen uitgesplitst naar het basispakket en de uitgaven voor sociale participatie. De bedragen in de begrotingen zijn de bedragen voor het jaar 2023. De uitgavenpakketten worden in overleg met andere organisaties regelmatig aangepast. De prijzen van de pakketten worden elk jaar herijkt en zo nodig aangepast.

Basispakket

Huur

Er is gerekend met een huur van 480 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 570 euro voor meerpersoonshuishoudens. De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente. In de minima-effectrapportage van 2019 en 2022 is gerekend met een huur van 447 euro voor een één- of tweepersoonshuishouden en 530 euro voor huishoudens met drie personen of meer.

Voor deze minima-effectrapportage in 2023 is er, in overleg met de gemeente, voor gekozen om de huurprijzen van 2019 verder te indexeren. Hierbij maken we gebruik van de huurverhoging van 2020, 2021, 2022 en 2023 (op 1 juli vindt de huurverhoging bij de woningcorporaties plaats). De gemiddelde huurverhoging in de sociale huursector was in 2020 2,3 procent, in 2021 0 procent en in 2022 2,0 procent. De maximaal mogelijke huurverhoging per 1 juli 2023 is 3,1 procent ¹⁶ De gemiddelde huurprijzen in de gemeente Barneveld komen hiermee op 480 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 570 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie

Dit is 90 procent van de prijs van gemiddeld verbruik (CBS en Vewin) naar huishoudtype met een opslag voor huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd en voor de huishoudens met een zorgvraag. Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het prijsplafond (€ 1,45 per m³, € 0,40 per kWh en €1,31 per m³) daarboven hanteert het Nibud marktconforme tarieven (jan. 2023). We gaan uit van de volgende gemiddelde verbruiken van gas, elektriciteit en water:

Gas

Appartement (1- en 2-persoonshuishouden): 840 m³

Tussenwoning (3- en meerpersoonshuishouden): 1.170 m³

Elektriciteit

1 persoon: 1.830 kWh

2 personen: 2.850 kWh

3 personen: 3.430 kWh

4 personen: 4.010 kWh

5 personen of meer: 4.350 kWh

¹⁶ Bron: <https://aedes.nl/media/document/corporatiemonitor-huurbeleid-2022>

Water

1 persoon: 68 m³

2 personen: 95 m³

3 personen: 123 m³

4 personen: 163 m³

5 personen of meer: 187 m³

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet

Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand met een databundel tot maximaal 500 MB, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering inclusief een tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden zijn de tarieven voor de collectieve basisverzekering en de aanvullende verzekering (incl. tand) gehanteerd.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs

Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van SEO, zoals gepubliceerd in de Schoolkostenmonitor. Het betreffen onder andere de vrijwillige schoolbijdrage, leermiddelen en gereedschappen, ICT-benodigdheden en kosten voor extra schoolactiviteiten.

Kinderopvang/peuteropvang

Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven. Bij de alleenstaande huishoudens met jonge kinderen bij een inkomen boven de bijstand gaan we uit van 20 uur werk (bij 110 procent inkomen) of 30 uur werk (hoger dan 110 procent).

Voor een alleenstaande ouder met jonge kinderen op bijstandsniveau en voor een paar met jonge kinderen bij alle inkomens gaan we ervan uit dat er gebruik gemaakt wordt van de peuteropvang.

Vervoerskosten

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten voor stads- en streekvervoer met de bus. Hierbij is uitgegaan van een beperkte hoeveelheid vervoer per maand. Voor huishoudens met zorgkosten zijn de kosten van een fiets niet meegerekend.

Uitgaven in verband met het verkrijgen of behouden van werk

We houden rekening met kosten in verband met werkgerelateerde kosten (vervoer, representatieve kleding). Hiervoor houden we een vast bedrag aan.

Kleding en schoenen

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding. Het gaat hierbij net als bij alle andere uitgavenposten om een goedkoop pakket met nieuwe artikelen. De bedragen zijn gebaseerd op de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Inboedel en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Zelfzorgmiddelen

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d.

Eigen risico

Het bedrag dat een huishouden maximaal kwijt kan zijn aan het wettelijke eigen risico van de zorgverzekering. Dit bedrag is 385 euro, waarbij we ervan uitgaan dat het gehele bedrag gereserveerd moet worden.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakmiddelen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staat hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten. Het gaat hierbij om een voorbeeld van een invulling van activiteiten. Bij vakanties/uitgaan kan ook gedacht worden aan andere activiteiten zoals het bezoeken van een museum of zwembad.

Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand

	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4 tot 12 jaar	12,50
per persoon vanaf 12 jaar	18,50
per huishouden	2,50
Bezoek ontvangen	
per persoon	9,50
per huishouden	12,50
Op bezoek gaan	
per persoon	6,50
Vakantie/uitgaan	
per persoon	19,00
per huishouden	25,50
Vervoer	
per kind 4 tot 12 jaar	2,50
per persoon vanaf 12 jaar	8,00

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2022/2023

Bijlage 2 | Begrotingen

In de tabellen (apart document) zijn de begrotingen van de verschillende voorbeeldhuishoudens opgenomen. Bovenaan staan de inkomsten en daaronder de uitgaven aan het basispakket en aan sociale participatie. Het basispakket is verdeeld in vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. In de begrotingen zijn landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente verwerkt. De uitgavenposten waar lokale tegemoetkomingen tegenover staan zijn aangeduid. De bedragen worden weergegeven in hele euro's, waardoor optellingen een euro te laag of te hoog kunnen lijken.

De begrotingen van de variant staan in een apart PDF-document (Bijlage 3).

01. alleenstaande tot AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.196	1.315	1.435	1.554
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	245	245	245	245
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.638	1.757	1.877	1.954
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	161	161	161	161
Water	14	14	14	14
Lokale lasten	0	44	44	44
Telecom	65	65	65	65
Zorgverzekering	164	164	164	164
Overige verzekeringen	23	23	23	23
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	18	18	18	18
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	927	971	971	971
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	55	55	57	57
Inboedel	74	74	74	74
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	8	8	8	8
Eigen risico	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijtijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	196	196	198	198
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	254	254	254	254
Was- en schoonmaakartikelen	6	6	6	6
Persoonlijke verzorging	22	22	22	22
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	287	287	287	287
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	92	92	92	92
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	1.502	1.546	1.548	1.548
Saldo inkomsten min uitgaven	136	211	329	406

02. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.421	1.464	1.597	1.730
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	247	247	247	199
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.864	1.907	2.040	2.084
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	173	173	173	173
Water	14	14	14	14
Lokale lasten	0	21	44	44
Telecom	65	65	65	65
Zorgverzekering	164	164	164	164
Overige verzekeringen	14	14	14	14
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	15	15	15	15
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	927	948	971	971
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	55	55	57	57
Inboedel	74	74	74	74
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
Eigen risico	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	198	198	200	200
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	253	253	253	253
Was- en schoonmaakartikelen	6	6	6	6
Persoonlijke verzorging	21	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	285	285	285	285
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	92	92	92	92
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	1.502	1.523	1.548	1.548
Saldo inkomsten min uitgaven	362	384	492	536

03. paar zonder kinderen tot AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.708	1.879	2.050	2.221
Zorgtoeslag	265	265	242	204
Huurtoeslag	245	245	214	153
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.260	2.431	2.549	2.577
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	195	195	195	195
Water	16	16	16	16
Lokale lasten	0	65	65	65
Telecom	75	75	75	75
Zorgverzekering	328	328	328	328
Overige verzekeringen	37	37	37	37
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	8	8	8	8
Vervoer	37	37	37	37
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.176	1.241	1.241	1.241
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	110	110	114	114
Inboedel	87	87	87	87
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	14	14	14	14
Eigen risico	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	302	302	306	306
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	462	462	462	462
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	44	44	44	44
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	521	521	521	521
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	143	143	143	143
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.142	2.207	2.211	2.211
Saldo inkomsten min uitgaven	118	224	338	366

04. paar zonder kinderen vanaf AOW-leeftijd

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.939	1.988	2.169	2.349
Zorgtoeslag	265	263	237	211
Huurtoeslag	248	248	243	195
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.495	2.542	2.692	2.756
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	207	207	207	207
Water	16	16	16	16
Lokale lasten	0	0	65	65
Telecom	75	75	75	75
Zorgverzekering	328	328	328	328
Overige verzekeringen	17	17	17	17
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	8	8	8	8
Vervoer	31	31	31	31
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.162	1.162	1.227	1.227
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	110	110	114	114
Inboedel	87	87	87	87
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	16	16	16	16
Eigen risico	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijtijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	304	304	308	308
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	460	460	460	460
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	42	42	42	42
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	8	8	8	8
Totaal huishoudelijke uitgaven	517	517	517	517
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	143	143	143	143
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.126	2.126	2.195	2.195
Saldo inkomsten min uitgaven	369	416	497	561

05. alleenstaande met 2 jonge kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.196	1.315	1.435	1.554
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	303	303	303	303
Kinderbijslag	180	180	180	180
Kindgebonden budget	586	586	586	586
Kinderopvangtoeslag	304	1.518	2.276	2.276
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.766	4.099	4.977	5.054
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	570	570	570	570
Energie	276	276	276	276
Water	20	20	20	20
Lokale lasten	0	0	0	65
Telecom	65	65	65	65
Zorgverzekering	164	164	164	164
Overige verzekeringen	29	29	29	29
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	328	1.640	2.460	2.460
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	18	18	18	18
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.472	2.784	3.604	3.669
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	120	120	122	122
Inboedel	92	92	92	92
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	8	8	8	8
Eigen risico	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	279	279	281	281
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	327	327	327	327
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	51	51	51	51
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	11	11	11	11
Totaal huishoudelijke uitgaven	396	396	396	396
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	165	165	165	165
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.312	3.624	4.446	4.511
Saldo inkomsten min uitgaven	454	475	531	543

06. alleenstaande met 2 oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.196	1.315	1.435	1.554
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	303	303	303	303
Kinderbijslag	257	257	257	257
Kindgebonden budget	631	631	631	631
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.584	2.703	2.823	2.900
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	570	570	570	570
Energie	276	276	276	276
Water	20	20	20	20
Lokale lasten	0	65	65	65
Telecom	75	75	75	75
Zorgverzekering	164	164	164	164
Overige verzekeringen	29	29	29	29
Onderwijs	34	34	34	86
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	55	55	55	55
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.225	1.290	1.290	1.342
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	164	164	175	175
Inboedel	100	100	100	100
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	8	8	8	8
Eigen risico	32	32	32	32
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	331	331	342	342
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	530	530	530	530
Was- en schoonmaakartikelen	7	7	7	7
Persoonlijke verzorging	66	66	66	66
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	11	11	11	11
Totaal huishoudelijke uitgaven	614	614	614	614
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	194	194	194	194
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.364	2.429	2.440	2.492
Saldo inkomsten min uitgaven	220	274	383	408

07. paar met 2 jonge kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.708	1.879	2.050	2.221
Zorgtoeslag	265	265	242	204
Huurtoeslag	303	303	273	211
Kinderbijslag	180	180	180	180
Kindgebonden budget	265	265	265	265
Kinderopvangtoeslag	304	304	302	295
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	3.068	3.239	3.354	3.376
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	570	570	570	570
Energie	319	319	319	319
Water	24	24	24	24
Lokale lasten	0	65	65	65
Telecom	75	75	75	75
Zorgverzekering	328	328	328	328
Overige verzekeringen	41	41	41	41
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	328	328	328	328
Contributies en abonnementen	8	8	8	8
Vervoer	37	37	37	37
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.730	1.795	1.795	1.795
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	175	175	179	179
Inboedel	107	107	107	107
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	14	14	14	14
Eigen risico	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijtijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	387	387	391	391
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	480	480	480	480
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	72	72	72	72
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	15	15	15	15
Totaal huishoudelijke uitgaven	575	575	575	575
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	217	217	217	217
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.909	2.974	2.978	2.978
Saldo inkomsten min uitgaven	159	265	376	398

08. paar met 2 oudere kinderen

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.708	1.879	2.050	2.221
Zorgtoeslag	265	265	242	204
Huurtoeslag	303	303	273	211
Kinderbijslag	257	257	257	257
Kindgebonden budget	310	310	310	310
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	2.885	3.056	3.174	3.203
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	570	570	570	570
Energie	319	319	319	319
Water	24	24	24	24
Lokale lasten	0	65	65	65
Telecom	85	85	85	85
Zorgverzekering	328	328	328	328
Overige verzekeringen	41	41	41	41
Onderwijs	34	34	34	86
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	8	8	8	8
Vervoer	73	73	73	73
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	1.482	1.547	1.547	1.599
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	220	220	233	233
Inboedel	116	116	116	116
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	14	14	14	14
Eigen risico	64	64	64	64
Eigen betalingen zorg	0	0	0	0
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	441	441	454	454
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	671	671	671	671
Was- en schoonmaakartikelen	8	8	8	8
Persoonlijke verzorging	88	88	88	88
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	15	15	15	15
Totaal huishoudelijke uitgaven	782	782	782	782
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	245	245	245	245
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	2.950	3.015	3.028	3.080
Saldo inkomsten min uitgaven	-65	41	146	123

09. alleenstaande tot AOW-leeftijd met zorg

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.196	1.315	1.435	1.554
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	245	245	245	245
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	0	0	0	0
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.638	1.757	1.877	1.954
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	161	161	161	161
Water	14	14	14	14
Lokale lasten	0	44	44	44
Telecom	65	65	65	65
Zorgverzekering	186	186	186	186
Overige verzekeringen	23	23	23	23
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	32	32	32	32
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	963	1.007	1.007	1.007
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	55	55	57	57
Inboedel	74	74	74	74
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	8	8	8	8
Eigen risico	0	0	0	0
Eigen betalingen zorg	8	8	8	8
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	172	172	174	174
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	254	254	254	254
Was- en schoonmaakartikelen	6	6	6	6
Persoonlijke verzorging	22	22	22	22
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	287	287	287	287
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	92	92	92	92
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	1.514	1.558	1.560	1.560
Saldo inkomsten min uitgaven	124	199	317	394

10. alleenstaande vanaf AOW-leeftijd met zorg

uitgavenposten	100	110	120	130
<i>INKOMEN</i>				
Netto inkomen	1.421	1.464	1.597	1.730
Zorgtoeslag	155	155	155	155
Huurtoeslag	247	247	247	199
Kinderbijslag	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
Voorlopige aanslag	7	7	6	6
Lokale tegemoetkomingen	42	42	42	0
Studiefinanciering	0	0	0	0
Bijbaan	0	0	0	0
Netto besteedbaar inkomen	1.871	1.914	2.046	2.090
<i>VASTE LASTEN</i>				
Huur	480	480	480	480
Energie	173	173	173	173
Water	14	14	14	14
Lokale lasten	0	21	44	44
Telecom	65	65	65	65
Zorgverzekering	186	186	186	186
Overige verzekeringen	14	14	14	14
Onderwijs	0	0	0	0
Kinderopvang	0	0	0	0
Contributies en abonnementen	2	2	2	2
Vervoer	29	29	29	29
Levensonderhoud anderen	0	0	0	0
Betalingsverplichtingen	0	0	0	0
Werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
Totaal vaste lasten	963	984	1.007	1.007
<i>RESERVERINGSUITGAVEN</i>				
Kleding	55	55	57	57
Inboedel	74	74	74	74
Onderhoud	27	27	27	27
Zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
Eigen risico	0	0	0	0
Eigen betalingen zorg	8	8	8	8
Vrijetijdsuitgaven	0	0	0	0
Totaal reserveringsuitgaven	174	174	176	176
<i>HUISHOUDELIJKE UITGAVEN</i>				
Voeding	365	365	365	365
Was- en schoonmaakartikelen	6	16	16	16
Persoonlijke verzorging	21	21	21	21
Huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
Huisdieren	0	0	0	0
Roken	0	0	0	0
Diversen	5	5	5	5
Totaal huishoudelijke uitgaven	397	407	407	407
<i>SOCIALE PARTICIPATIE</i>				
Sociale participatie	92	92	92	92
<i>TOTAAL</i>				
Totaal uitgaven	1.626	1.657	1.682	1.682
Saldo inkomsten min uitgaven	245	257	364	408